

Як краще вчити вірші?

Поезія - це не лише оригінальна форма опису навколишньої дійсності, але й хороший інструмент для впливу на духовний світ дитини, який формується. Саме тому вірші вчать і у дитячому садку, і в школі. Проте крім естетичної, пізнавальної і виховної функцій заучування віршів виконує також і розвиваючу функцію - з їх допомогою можна розвивати пам'ять. Особливо, якщо робити це регулярно і з використанням спеціальних методів. Оскільки оволодіння цими методами не лише покращує ефективність запам'ятовування, але й значно полегшує його, зупинимося на них докладніше.

Отже, **перший метод** - це поступове збільшення обсягу заучуваного матеріалу. З допомогою цього методу процес заучування вірша стає легким і невимушеним. Він передбачає заучування такого обсягу інформації, який можна запам'ятати мало не з першого разу. Наприклад, ви вибрали вірш і прочитали його дитині від початку і до кінця (це слід зробити обов'язково, оскільки розуміння змісту заучуваного також сприяє ефективнішому запам'ятовуванню - докладніше про це дивіться нижче). Після цього запропонуйте їй вивчити перший рядок вірша. Ви читаєте цей рядок - дитина його повторює. Рядок із 4-5 слів нескладно повторити навіть 5-річному малюкові. Бажано повторити його декілька разів поспіль. Під час виконання повторень попросіть малюка робити їх кожного разу по-новому: з іншими силою звуку та інтонацією, з іншим ритмом, з наголосом на іншому слові, з іншим емоційним тлом (похмуро, весело, спокійно, бадьоро, сумно і т.д.). Якщо потрібно, покажіть дитині, як це можна робити. Потім прочитайте другий рядок і попросіть зробити те саме. Але після паузи запропонуйте малюкові повторити вже обидва рядки - перший і другий. Ці рядки також слід повторити декілька разів. Після того прочитайте наступний рядок і т.д. Найкраще оволодівати цим способом, використовуючи короткі вірші, які складаються з 4-5 рядків. Тоді дитині сподобається застосовувати такий спосіб і для заучування складніших віршів.

Другий метод можна застосовувати як одночасно з першим, так і самостійно. Це - метод "перекладу" словесної інформації на образну форму

(прийоми «Ейдетики»). Оскільки вірші зіткані з образів і метафор, робити це не так вже й важко. Запропонуйте дитині під час прочитування і повторення кожної строфи закривати очі і уявляти собі її зміст у вигляді образів, так ніби вона дивиться мультфільм або роздивляється картинку. Ці образи повинні бути максимально яскравими і конкретними. Для прикладу доберіть декілька картинок до якогось вірша і покажіть, як це можна робити. Із збільшенням кількості заучуваних рядків образи повинні з'являтися за відповідною до сюжету послідовністю. Запропонуйте малюкові трохи поекспериментувати з цими образами - хай спробує погратися з рифмою, змінити якісь деталі в сюжеті, змінити зовнішній вигляд персонажа, перевернути його з ніг на голову і т.п. Незмінними повинні залишатися лише послідовність образів і їх основний зміст. Таке експериментування є захоплюючою, емоційно насиченою і дуже корисною справою. Воно сприяє розвитку уяви, образного мислення і пам'яті.

Ще один метод - *метод "переказування"* вірша своїми словами. Після того як ви прочитали вірш один чи два рази, попросіть дитину переказати його. Хай спробує описати своїми словами, про що в ньому йде мова, що роблять персонажі чи які є особливості пейзажу і т.д. Можете допомогти малюкові навідними запитаннями. Мета такого "переказування" - якнайглибше проникнути у зміст того, про що йде мова у вірші, встановити різноманітні змістові зв'язки між елементами тексту. Така змістова обробка матеріалу значно полегшить його запам'ятовування.

Навчіть дитину усіх трьох методів. І потренуйтеся застосовувати їх одночасно, дотримуючись такої послідовності: спершу прочитати увесь вірш, потім його "переказати" і лише після цього заучувати по рядку з паралельним "перекладом" текстової інформації на образну форму. Щоб визначити, наскільки успішним у вашого малюка стане процес заучування віршів внаслідок оволодіння цими методами, проведіть такий експеримент. Виберіть два однакові за обсягом і приблизно подібні за змістом вірші на 4-5 рядків. Перший запропонуйте дитині вивчити до оволодіння описаними методами, а другий - після. Спосіб заучування запропонуйте такий: ви читаєте вірш повністю стільки

разів, скільки потрібно буде малюкові, щоб відтворити його без жодної помилки. Зафіксуйте, скільки разів вам доведеться читати вірш у першому випадку і скільки - в другому. У нас немає сумніву, що ця цифра у другому випадку стане значно меншою.

Ігри для тренування пам'яті

У таблиці представлені назви ігор, які можна використати для розвитку та тренування різних видів пам'яті.

Види пам'яті способи запам'ятовування	Розвиваючі ігри
Спосіб "повторення"	«Виконай доручення» «Запам'ятай предмети» «Вірші і небилиці»
Спосіб "групування"	«Яка група зникла?» «Зменшилося чи додалося?»
Спосіб "змістове співвідношення"	«Пари картинок» «Слово і картинка» «Картинка допомагає картинці» «Картинка допомагає слову»
Образна пам'ять	«Запам'ятай картинки» «Запам'ятай предмети» «Що змінилося?»
Словесно-логічна пам'ять	«Вірші і небилиці» «Запам'ятай слова» «Запам'ятай оповідання»
Оперативна пам'ять	«Яких картинок більше?» «додавай і запам'ятовуй» «Літачки»
Короткочасна пам'ять	«Запам'ятай цифри» «Запам'ятай картинки»
Довготривала пам'ять	«Вірші і небилиці» «Запам'ятай оповідання»